

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese tóta Marti sér'a,
— dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretiuu pentru Ostrunguri'a: pro anu
8 fi. pre 1/2 de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre 1/2 de anu 5 fi.
pre unu triluniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte sfodieniele sí banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Inserțiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, sí 30 cr. tacese timbrale.

Cortesía de prenumeratiune.

Cetitori sí cetitórie!

Aici e tempulu, (pentru mine
pré incetu sositu,) candu fia-care
d'entre voi, se póte folosi de celu
mai (ne)placutu dreptu alu seu,
adeca *de a me spriginá, prenume-
randu-me càtu de ingrát..*
Fraților și sororiloru!

Mandatele ce mi-ati tramisu,
parte pe unu treiluniu, parte pe
unu diumetate de anu, cu nume-
rii acesti'a au espiratu, pr'in urmare
trebuie să me alegeti, adeca să
mi tramiteti mandate de nou, ca să ve potu repre-
sentá cu tóta cinstea in svatulu glumetiloru.

Si fiindu-cà o parte insemnata d'entre voi érași
me distinsa candidandu-me sí pe venitoriu, éta déra
vinu sí eu a vi dá de scíre, *cà am priimitu candi-
datur'a.* Ar urmă numai, ca sí voi să ve dati voturile,
séu mai bine bancutele, pentru mine.

Programulu meu sí pe venitoriu va remanè totu
celu de mai nainte, adeca: a pitigá pre cei pistriti,
ca să se pocaiésca; a ispití sí a da de golu tóte
canfile domniloru de la potere, ca să se indrepte;
a aretá gandrile cele scalciete a unoru cocóne sí
coconitie de a le nóstre, ca vediendu-le, să se pre-
faca in femei cinstite sí de folosu némului nostru; a
sbiciuí fore crutiare pe politici, cari facu politica
numai pentru d'insii, fire-aru acel'a chiaru tatalu
meu.

Pe scurtu, promitu, cà voiu scie totu mereu
sbiciuindu numai faptele rele, sí numai cu sbiciulu
glumeloru.

Dreptu acea, fratiloru sí sororiloru, cei ce prii-
miti acestu programu vechiu, grabiti a tramite votu-
rile vóstre.

Pretiuu unu mandatu, ca sí sí pana acuma:

Pe unu diumetate de anu 4 fi.

Pe unu patrariu de anu 2 fi.

Pe acceptare, séu cu diumetate pretiu, nu me dau.
Sà audimu déra de bine.

Gur'a Satului.

Telegrame.

Despre alegerile de deputati dietali d'in comitatulu Aradului.

Radn'a. Candidatulu partidei natiionali, in urm'a zelu-
lui celu mare a unoru romani mari (intre pocale), sí d'in
voi'a sí porunc'a marelui *pasia De-Bai-Dà*, trantitu chiaru
pr'in ai sei, pentru unu unguuru necunoscutu in cercu.
Vic'ispanulu lesinatu de bucuria, éra cortesii oficiosi nu-si
mai incapu in peile loru. Cine n'a vrutu, nu s'a vendutu.
Unii preoti romani de pe Muresiu, despretiundu pres-
cur'a, indópa la *"papricasiu"* urlandu la *"iljen"* sí acceptandu
fagaduitile reverendi nóue. Insufletire grósnica.

Siri'a. Visurile sí aspiratiunile lui *Nyistor Jozef* rea-
lisate. Candidatulu romaniloru, chiaru pr'in romani, remasu
in minoritate, nu cum-va să se supere domnii. Vic'ispa-
nulu comitatului jóca halaripulu. — Bucuria mare in cris-
me. Lauda sí marire marelui mecenatu!

St. An'a. Planurile succese. Candidatulu partiei ro-
mane a caduutu. Osan'a vóua bravi conducatori ai popo-
rului romanu!

Chisóne. Semne bune. Unii notarii sí preoti romani
desvoltara o energia nespusa intru — trantirea candida-
tului natiunalu. Jidovii marinimosi impartu la beuturi
sí bani la frundia sí érba. Calaretii tramisi pentru sustie-
nerea ordinei inca sí-pricepura detorintiele loru. Cortesii
varmegesci decorati cu ordulu *de-bai-danu.* —

Buteni. Jele mare! Planurile vic'ispanului, cortesifului
de varmegia, nemicite. Hendrei, fostulu ucenicu de pipa-
ria, remasu in svirla. Vaiete in israilu.

Pecic'a

Chiuituri poporale.

Vai de mine, moru de ciuda,
N'am nevésta, numai truda.
Candu saruta,
Totu asuda,
Candu me stringe,
'ncepe-a plange.

Harnica-e muiera mea,
Harnica, draculu s'o ia,
C'antr'o luna
Tórce-o lana,
Si manca-unu sacu de farina.
Avenu canepa de véra,
Si-o manca foculu pe-afore;
Éra canep'a de tómnă,
Siede-n siopru, ca o dómna.

Spusu-ti amu tie luóne,
Sà te lasi dracului dómne;
Cà dómnele-su de hinteu,
Si nu-su de ocolulu teu. —

Ce folosu de tine féta,
Cà te porti asiè gatata,
Si faci pandi'a tóta sparta.
Pólele care-su pe tine,
Nu-su batute, mòi, de tine,
Ci-su batute, mòi, d'in satu,
Si le 'ntindi de fala 'n gardu.

Eu iubescu, maic'a iubescu,
Cas'a ni se prapadesce;
Eu la jocu, maic'a la jocu,
Malaiulu de joi in focu.
Pona-lu suffi de cenusia,
Copii-su de capu la usia.

Nu-e bine neci gazda mare,
Neci sà-fii seracu pré tare.
Gazd'a mare se gandesce,
Seraculu se totu trudesce.
Gazd'a mare-e omu ganditu.
Seracu-e tare truditu.

Vinu-e bunu, vinarsu-mi place,
Omu avutu eu nu m'oiu face;
Neci firea nu me bate,
Sà-mi facu cara ferecate,
Neci turme de oi brumate: *)

Cu muierea care-e rea,
Du te 'n padure cu ea;
De-i vedea cà n'o trasnesce,
Ia sbiciulu si-o imblandiesce, —
Si-o imblandiesce bine, bine. . . .
Sà nu vina dupa tine;
Ca sà mérga vestea 'n satu,
Cà pe ea o-a fulgeratu.

Pana-e pop'a 'n liturgia,
Preutés'a be rachia;
Pona-e pop'a in altariu,
Preutés'a-c la hambariu.
Preutés'a frige óue,
Popii unulu, mie dóue.

*) Adeca s're D.

Constitutiunismulu pistasiescu,

séu

Pentru ce are sà se faca càtu mai curundu unu „Nagy Magyarország“ vecinicu si puternicu?

D'in ceasulu acel'a, de candu falniculu Pist'a isbuti a se intoveresi si a se 'ncumetri cu nemtii d'in Beciu, — decandu adeca a ajunsu si elu la bine, ca si ciór'a prinsa 'n paru, — si d'in ceasulu acel'a, de candu acei ortacii ai lui, i umplura capulu cu apucaturi, cà Dieu si elu, desi numai arendasi, inca póte, si are sà de-vina puternicu; pe scurtu, decandu fratele Pist'a crede, cà de acum'a nainte si elu are sà faca gaura in ceriu cu degetulu si sà diréga norii, de atunci tóta lumea stà cu gura cascata inholbandu-se si admirandu cele ce se petrecu in tóta di'a sub arendari'a pistasiésca.

Cu tóte aceste inse nime nu potù sà afle piétr'a intieptiunei, sà afle adeca metodulu de ocàrmuire a gróznicu politicosiloru si multu diplomatiloru domni nemnisi.

Dreptu acea mi-am propusu a aretá eu lumea adeverat'a starea a lucrurilor d'in tier'a lui Pist'a.

Tréb'a stà asiè, cà decandu si elu ajunse stapanu si platitoriu de detorii nemtiesci d'in sudórea si a romanului, de atunci si elu se folosesce de multe canii.

Mai antaiu de tóte a imbetatu lumea cu apa rece sbierandu si scriindu in tóte partile, cà *numai dinsulu* este adeveratu liberalu, democrat, c'unu cuventu, cà numai elu este *fericitoriu de popóre*, deci sà ascultamu numai de elu. —

Dupa-ce a-poi s'au aflu si habauci de acei'a, carii i-au crediutu, Pist'a nostru intinse córd'a si mai tare. . . .

Si éta cà adi amu ajunsu la isvorulu celu adeveratu. . . .

Ei, si cum se sustiene déra elu si adi?

Bine, cà noi lamentamu, siedemu cu manile 'n sinu, ér' elu :

1. Face totu ce vre, si-a-poi inca elu se dà de càtra padure, inca elu e celu cu gur'a mai mare, inca elu injura, inca elu se face melulu lui San' Georgiu.

2. Vediendu, cà titorii lui d'in Beciu i dederă friu liberu, —ca sà-si arete si elu domni'a—cassédia stindardele, sigilele si tóte semnele, cari nu sunt un-guresci.

3. Persecutédia, eschide si proscie limbele ne-magiare de pretutindene si-si octroiéza limb'a lui chiaru si in cercurile private.

4. Si-cumpara cortesi dupa placulu seu.

5. Subventiunédia gazete, ce nu scriu alt'a decâtu totu despre fericirea tieréi, ne recunoscinti'a romaniloru si despre marea si ne marginit'a lui indul-gintia si marinimositate facie cu supusii sei.

Astu-feliu déra lumea mare cu dreptu cuventu póte sà dica, cà intru adeveru nu-e omu dreptu, constitutiunalu, cultu, loialu, marinimosu, ca Pist'a, si pr'in urmarea, neci cà a esistatu, neci va esist'a constitutiunismulu mai admirabilu decâtu celu pista-siescu.

Éta déra pentru are sà se faca càtu mai cu-rundu unu „Nagy Magyarország“ vecinicu si poter-nicu. —

Programulu marelui Colmarcu Tus'a,

Ministru alu ispravuriloru d'in laintru si dictatorele in spe alu Ungariei celei grósnicu fericite si in veci ne biruite.

— Rostitu in orasiulu Dobritinu, in 1 di a lunei Ini Cuptoriu, anulu domniloru. —

Magiari!

*Motto: „Totu omulu sa-fia omu si ungaru!“
Foi'a invetiatoriloru.*

Precum vedeti, mi s'au implinitu visurile. Sum ministrulu ministriloru! Domnulu domniloru si ciuh'a rebeliloru!

Mai vreti sa vi spunu, ca astu-feliu Ungari'a cea mare si potermica este mantuita, este fericita pentru veci?

Ce vi mai lipsesce dera?

Nemieu!

Eu sum magiarulu magiariloru, ergo tote au sa merga ca pe atia!

Fiindu-ca inse, pe langa tote aceste, se mai afla inimici ai tiei eschisivu numai a nostre a magiariloru, cari par' a nu se ingrozi de strimbaturile si svrcoliturile mele, am aflatu de bine, asie pro forma, a-mi desfasura programulu, da deca cetindu-o hotii de rebeli si restornatorii de tierra, s'oru infrica de mine, si s'oru pituli, ca nesce iepuri fricosi.

D'in aceste si alte motive sciute dera vinu sa vi spunu programulu meu pentru venitoriu.

Ascultati deci cu frica si spunere orba.

1. Dorescu si poruncescu, ca indata dupa deschiderea cioroborului mare, sa fiu proclamatu de dictatorele tiei.

2. Ca atare indata voi face o grósnica armata de honvedi, cu care:

3. Cautandu nodu in papura, voiu plecá de de locu, ca sa cuprindu tier'a valachiloru si cele l-alte tieri pana la marginea lumei.

4. Pentru mai mare asigurare despre invingerea tuturor inamicilor tierii, voiu da porunci aspre, ca in totu satulu si orasiulu, unde voiu aud, ca se afla vr'unu sufletu contr'a vointiei mele, sa se ridice furci de ajunsu, pe sem'a celoru ce nu-mi voru vini la socotela.

5. Paua ca un'a alta voiu infunda in temnitie pre toti guralivii valachiloru, cari nu-mi voru canta osan'a si nu voru voi sa se faca unguri.

6. Indata dupa suirea mea pe tronulu de dictatore, voiu opri edarea diarielor si a ori ce carti, ce nu voru fi unguresci.

7. Dreptu doveda, ca tier'a acest'a este numai si numai a nostra a unguriloru, voiu porunci, ca nimene sa nu vorbesca decatu numai si numai unguresce.

8. De ora-ce noi suntemu stapanii tierii, er' ceialti numai slugii si iobagii nostri, nainte de tote voiu porunci: ca sarcinile tierii, sa le suporte numai cei ce nu voru voi sa se faca unguri.

9. Catu pentru nemti, cari ni dedura potere preste ceialti, voiu nisui ca catu mai curundu sa-i duduiescu d'in tierra, si a-poi.

10. Fiindu-ca eu sum calvinu, si pr'in urmare inimieu catolicismului, in scurtu voiu preface tota tierra in tierra calvinesca.

11. Sub masc'a democratiei voiu nisui, ca erasi sa potu renvia tempulu celu fericitu alu nemniei.

12. Nu voiu concede nimenui, ca sa gramusde un'a, ci toti sa mi se supuna orbesce.

Cu unu cuventu, voiu lucrá di si nopte intru acea, ca lumea prósta sa cugete, ca eu sum politicu si diplomatu fore parchie, si astu-feliu tota lumea sa se 'nehine numai si numai mie!

Asie sa mi ajute siret'a!

Talmesfu-balmesfu.

(§.) *Camer'a legiuitoria d'in Ungari'a in tempu de ierna se incaldiesce pe de desubtu. —*

Erá ultim'a di d'in siedintiele periodului abie trecututu; di'a apunerei gloriei multoru deputati; o di de serbatória elegica.

Primu-ministrulu citesce mesagiulu de inchidere alu Majestratiei Sele. Dupa care presiedintele Ghici Colo-mai si ia remasu bunu dela deputati.

Intre aceste de desubtu isbucnesce unu fumu grósnicu, de imple sal'a de „chipzure“ a camerei.

Pre deputati ii ia o frica panica. „Suntemu ai dracului! a sa vedeti, ca afurisitií acesti de natiunali au pusu pravu de pusica in pivniti'a camerei, si voru sa ne dee pre toti in aeru! . . . Vai de noi si de tier'a nostra! se siopotiau intre sine unii in sudori de morte. Altií amblau sa o iee la sanetosa, dera totu-si nu cutezau in acestu momentu supremu sa-si dee de golu viteji'a magiara cea traditionala.

Fumulu pe ce in ce totu mai crescea; spaim'a deputatiloru asemenea.

O mare parte d'in ei si face cruce si se pregati'a de morte.

„La revedere in ceru!“ strigara guvernamentalii catra tigrii „independinti.“

„Asie,“ — respunsera acesti'a — „in iadu a sa mergeti; a-colo e locu vostru. Cale buna!“

Presiedintele inca vedea, ca nu e ghuma; si ciunta vorbirea, si o tula.

Deputati si luara anim'a in dinti si toti dupa elu, rotogolu unulu preste altulu. — Credeau, ca n'a sa mai ajunga la liberu pana-e cuculu.

Dupa ce a-poi deputati si-mantuira scump'a loru vietia, se facu cercetarea lucrului.

A-buna sema se afla, ca d'in cauza nesciuta se aprinsera nesce lemne si papire in pivniti'a camerei legiuitoria, si acele au datu fumulu pr'in gaurele, pr'in cari avea sa strabata caldur'a in salonulu camerei.

Dadura a-poi in susu, dadura in diosu, si stinsera foculu.

Ata'a a fostu totu.

— Ce pecatu, — ce pecatu!

Odata:

si

acum!

„Pofta buna la prandiu!“ — „Prandiu bunu la pofta,!“

Multiamita publica.

Cam pe la inchiderea dietei Unguriei, se vorbiá, ba se si scriá pr'in diariile nóstre, cá Clubulu deputatiloru natiionali de la acea dieta in ultim'a siédintia ar fi decisu: „cá inainte de alegeri pentru nóu'a sesiune, d'in partea Clubului nesmintitu sà se faca o convocare, pentru de a setienè o conferintia mare romanésca (la Timisiór'a Oradea-mare séu Aradu, ori si in tóte trei locurile seperatu) cu scopu, ca sà ne pronunçiamu a-supr'a ténutei nóstre pe venitoriu.

Lauda inse celoru ce se cuvine, cá acea resp. acele conferintie nu se conchiamara, si cam scimu d'in ce motive, si asta-feliu fia-care d'in noi, a potutu sà faca ori ce, si ori cum au poftitu domni.

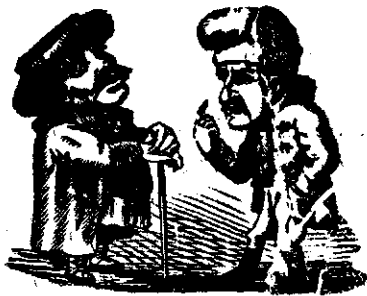
Resultatulu ilu si vedemu, cá adeva candidatii natiionali — fiindu-cá n'am avutu trebuintia, ca sà ne intielegemu, cá ce sà facemu si cum sà procedemu uniformu — au si caditu mai pretutindene.

Dreptu acea noi subscrisii, ne ténemu de cea mai stricta detorintia natiunala, a aduce multiamita publica celoru insarcinati cu conchiamarea, si a li multiumi frumosu, cá ne-au si s'au scapatu de lucru, lasandu-ne de capulu nostru, ca sà facemu ce vomu sci.

Inca odata multiamita déra braviloru nostri conducatori.

Alegatorii romani d'in Ungari'a.

PAND'A SI MAND'A.

T. A-poi domni silei sciu cá o patira.

M. Cum asiè?

T. D'a n'ai cetitu, cá cu ocasiunea alegeriloru de deputati pentru diet'a ungarésca, s'a descoperitu cá noii „liberali“, in tóte cercurile electorali d'in Ungari'a s'au folositu de cele mai marsiave apucaturi si foredelegi, numai ca sà reiésa candidatulu lor.

M. Ei, si ce-e 'n ast'a? Cine li poruncesce lor? Cui au ei sà respunda despre ce facu?

T. Da la lume, mài, déca nu la altii, la lume, frate, care ii judeca, care ii ride si care ii despretuesce vediendu-li barbariele!

M. Idei ruginite! Vorbe de-aceste au trecere numai la cei ce mai cunosc dreptatea si mai dau ce-va pe rusine.

T. In Ardealu inse audu, cá li merge tréb'a si mai reu.

M. Pentru-cá?

T. Pentru-cá a-colo romanii nu se infricara, neci nu voiescu sà se vendia, afore de cáti-va caimaciti si imbetati cu feliu de feliu de promisiuni. A-poi afore de aceste, încate-va cercuri **nu s'a infaciosiatu nimene la urn'a ungarésca**, încatu spre cea mai mare batjocura si risu a lunei, au fostu siliti sà puna **terminu nou** pentru alegeri. . . .

M. Nemicu de miratu! De aceste inca sà potu intemplá sub stapanirea ungarésca. Domni unguri suntu puternici, pentru acea si potu suportá multe.

T. Ce cugeti, frate Mando, cine d'entre romani are mai mare folosu de alegerile de deputati pentru diet'a ungarésca?

M. Desiguru falniculu si pururea compromitiatorulu B. Jean.

T. Esplica-te.

M. D'a-poi n'ai cetitu, prostule, cá fiindu si elu candidatu la F. a abdisu chiaru in momentulu celu mai bunu pentru contrariulu seu, Harkányi, care este unu jidan forte avutu. . .

T. S-a-poi?

M. Si-a-poi cele-l-alte ti le inchipuesce tu.

Lupulu si cocór'a.

— Dedicata activistiloru. —

Unu lupu odata de fóme hámisitu,

Ajuuse in sfirsitu

Sà dea de-una bine imbelsugata. . .

Si lacomu, si turbatu,

Se puse elu a hutupi.

Bucati cumplite-a inghití.

Si hutupi, cátu hutupi,

Pan' ce unu osu in gátu-i se oprí.

Amaru. . . amaru. . . se restorná pe spate,

Tusi, greu se trudi; de giab'a fura tóte.

Erá sà-si dea suflarea cea de mórte, —

Candu o cocóra éta

Pe-a-colo se aréta,

Elu face semnu; cocór'a vine,

Si mestera ghibace si 'nvetiata,

Lu-operéza tórté bine

Scotiendu-i osu 'ndata.

A-poi de plata cocór'a-i pomeni.

„Si 'nea mai cutedi de plata a crácní;“

Celu lupu restindu-se graí.

„Nu ti-e destulu, cá ai scapatu

Cu capulu intregu si ne stricatu“

Hai, fugi de aici, ingraba,

Si cauta, sà nu pici in ghiar'a mea vr'odata.“

Z. P. F. F.

Bucinulu redactiunei.

Cetitoriloru. D'in cause grave si neatarnátorie de noi érasí dáu duoi numeri, sperámu inse, cá cu ajutoriulu on. publicu, in venitoriu nu vomu mai fi siliti a intardíá. —

„La Ardealu“ si „Vorbe rimate.“ Mai tardiu. — Pana atunci inse asceptu altele mai cu umoru si intr'unu st'lu mai poporalu, cu sbiciuiri de fapte antinationali,

„Faptele eroice a unui deputatu Mandarinu“ s. c. l. Pré lunga, pré latinisata si pucinu piparata. Altu cum las' sà vedemu faptele,

Lui I. C. Curiosu! De ce totu grobianitáti, murdaríi si personalitáti? Au astu-feliu trebuie sà fia umoristic'a? Mai de scopu si de pretiu literariu, frate!